

Metszéspontok I-III.

- Kitágított terek. Fél évszázad cigánykodás és parasztkodás
- Stratégiák 1957-2014
- {roma} The contract to sell the ethnicity / Szerződés az etnikai hovatartozás eladásáról

A Metszéspontok I-III. eseménysorozat előzményeiről és koncepciójáról

A Romakép Műhelyben zajló elemzések – ritkábban a filmklubban, inkább informális beszélgetésekben – felszínre hoztak bizonyos ambivalenciákat a koncepcióban és annak megvalósításában. Az elkötelezett tudomány és a kulturális ellenállás a felfogásunkban azt jelenti, hogy az egyetemi oktatás részeként, tanári irányítással, elméletben (médiá-, és filmelemzésben, kultúrakutatásban) képzett hallgatók bevonásával kialakítunk egy kulturális teret, ahol az eltérő korú, szakmai háttérű nézőkkel és a meghívott vendégekkel együtt igyekszünk kérdéseket megfogalmazni a romákkal kapcsolatos, a minket körülvevő társadalmi, kulturális környezetről. A nyelv, amelyet használunk, kerüli a médiában, közbeszédben, projektleírásokban használt elköpört, közhelyes fogalmakat, új értelmezési keretbe helyez jelenségeket, az elbeszélte személyes *történeteken* keresztül más érzelmi viszonyt alakít ki velük szemben. A probléma akkor és ott képződik, hogy az adott művészek nem az általuk kialakított kontextusban szólalnak meg, az innovatív művészi törekvések a „homályos romakép” kategóriával nem tudnak kitörni abból az etnikai gettóból, amelynek falait alkotásaik épp, hogy aláássák. Lehetséges, hogy romákkal (is) kapcsolatos társadalmi problémák, feszültségek kritikai megközelítését végző, az adott művészeti ág formanyelvét radikálisan megújító eszközökkel élő alkotásoknak épp azok az értékei nem válnak nyilvánvalóvá, amelyek alapján a kanonizálódásra számot tarthatnának, ám a magyarországi intézményi, hatalmi politikák ezt távolról sem teszik lehetővé.

Mindent összevéve, ezek az ellentmondások ahhoz a felismeréshez vezettek, hogy a műhelymunka – minden jó szándékú (sic!) erőfeszítés ellenére – újrateremti azokat a hegemon reprezentációpolitikákat, amelyek felszámolására törekszik.

Metszéspontok

Az ellentét feloldására újabb kísérletet tettünk, amely még 2013 őszén, a PATTERNS Lectures kurzusfejlesztő projekt folytatásának átalakításával (az Erste Stiftung és a World University of Austria rugalmasságának köszönhetően) vált lehetségessé[1]. A műhelyben képződő munkakapcsolatok egyik fontos eredménye lett egy hárompillérű eseménysorozat terve, amelyet Raatzsch J. André képzőművésszel, Müllner András támogató közreműködésével

dolgoztunk ki, nagyban támaszkodva a Tranzit.hu kortárs művészeti központtal és a Roma Parlamenttel kialakult partnerségre. A Metszésponatok I-III. eseménysorozat koncepciójáról a Tranzit.hu által közölt kiadványban a következőket olvashatjuk:

„A Metszésponatok I-III. a PATTERNS Lectures (Erste Stiftung/World University of Austria) kurzusfejlesztési projekt (ELTE Média és Kommunikáció Tanszék) lezárásaként jött létre. Az eseménysorozat átmenetileg feloldotta azokat az elkötelezett tudomány művelésében rejlő ellentmondásokat, amelyek a romakép-elemző műhelyben korábban felszínre kerültek.

A Metszésponatok I. – *Kitágított terek – Fél évszázad év cigánykodás és parasztkodás c.* kiterjesztett mozielőadás a Független Színház alkotóinak felfogásában a Roma Parlamentben teremtette meg az azt követő szimpóziumhoz elengedhetetlen összefüggésrendszert a Balázs Béla Stúdió filmjeinek 'újraírásával' (Raatzsch André).

[1] A pályázati tervezet szerint az őszi félévben a vendégelőadások folytatódtak volna, a tavaszi félévhez hasonló rendszerben, a kurzusba építve. A változtatásra – a szimpózium, a színházi performanszokkal kiegészített vetítés és végül a Tranzit.hu által finanszírozott kiállítás szervezésére – az Erste Stiftung jóváhagyásával kerülhetett sor. Ez bizonyos tekintetben a feltétlen bizalom és az addigi munka elismerésének a jele volt.